

KI-notat nr.: 21/2010 - Bakgrunn for vedtak

Søker/sak:	Wilmar Johnsen	
Fylke/kommune:	Troms/Kåfjord	
Ansvarlig:	Øystein Grundt	for Sign.: <i>Grydberg</i>
Saksbehandler:	Erik Roland	Sign.: <i>Erik Roland</i>
Dato:	23 FEB 2010	
Vår ref.:	NVE 200702861-19 ki/ero	
Sendes til:	Søker og alle som har uttalt seg til saken	

Middelthuns gate 29
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO
Telefon: 22 95 95 95
Telefaks: 22 95 90 00
E-post: nve@nve.no
Internett: www.nve.no
Org. nr.:
NO 970 205 039 MVA
Bankkonto:
0827 10 14156

Søknad om tillatelse til bygging av Gorsajohka kraftverk i Kåfjord kommune, Troms fylke

Innhold

Sammendrag	2
Søknad	4
Høring og distriktsbehandling	5
Søkers kommentar til høringsuttalelsene	11
Tilleggsopplysninger og uttalelser til disse	12
Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) merknader	13
NVEs vurdering	17
NVEs konklusjon	24

Sammendrag

Wilmar Johnsen, Storbøll, 9144 Samuelsenberg søker om tillatelse etter vannressursloven § 8 til å bygge og drive Gorskjohka kraftverk i Kåfjord kommune i Troms. Formålet med søknaden er å skaffe inntekter til tiltakshaver, bidra til utnyttelse av grunneiers energiresurser og gi næringsutvikling i distriktet.

Etter høringsrunden, NVEs befaring den 02.10.2007 og Sametingets registrering av kulturminner har søker endret sin utbyggingsplan. Den går nå kort ut på å utnytte tilsiget fra et nedbørfelt på 8,0 km² i et fall i Gorskjohka mellom inntaket på kote 360 m og kraftstasjonen nede ved sjøen. Vannveien blir bygd som rørgate boltet til fjellsiden og nedgravd der det finnes løsmasser. Kraftverket får en installert effekt på 1,05 MW, og midlere årsproduksjonen blir ca. 3 GWh. De viktigste endringene i forhold til søknaden er følgende:

Overføringen av Bjørkelva utgår, og inntaket skal bygges veiløst. Rørtraseen vil krysse E6 og bli forlenget ca. 50 m. Kraftstasjonen er flyttet fra kote 15 på oversiden av E6 til nedsiden av veien med utløp ovenfor flomålet. Maksimal slukeevne øker fra 154 % til 190 % av middelvannføringen ved inntaket.

Søknaden har vært behandlet etter reglene i kap. 3 i vannressursloven. Nedenfor følger en oppsummering av høringsuttalelsene til søknaden og det reduserte alternativet:

Kåfjord kommune uttaler at tiltaket ikke vil berøre landbruksinteresser eller forringe nedbørfeltet som rekreasjonsområde. Nedbørfeltet bærer preg av betydelige inngrep med vei, hytter, kraftgater, snøskjerm og antenneanlegg. Rørgate og øvrige anlegg vil være synlig fra sjø og E6.

Fylkesmannen i Troms vil ikke gå mot konsesjon ut fra miljøhensyn. I det bratte fjellpartiet vil rørgaten være godt synlig. Elver og markerte fossefall blir sterkt redusert eller helt borte.

Troms fylkeskommune, Kulturretaten kjenner ikke til automatisk fredete kulturminner som tilhører deres ansvarsfelt. Det vises til tiltakshavers meldeplikt, jf. kulturminneloven § 8. Estetiske hensyn skal vektlegges i detaljplanen.

Universitetet i Tromsø har ingen merknader til søknaden da kulturminner under vann ikke berøres.

Sametinget har påvist tre automatisk fredete kulturminner og et kulturminne som er yngre enn 100 år. Den reduserte utbyggingen kan aksepteres da den ikke vil berøre disse. Det vises for øvrig til tiltakshavers meldeplikt, jf. kulturminneloven § 8, 2. ledd.

Reindriftsforvaltningen i Troms har ingen reindriftsfaglige merknader til søknaden.

Statens vegvesen uttaler at det må søkes om tillatelse til å legge jordkabel langs E6. Reguleringsplan kreves for å få avkjørsel til kraftverket. For det reduserte prosjektet gis det tilsagn om tillatelse til å bygge kraftstasjonen innenfor byggegrensen til E6 og krysse veien med rørledning.

Helligskogen reinbeitedistrikt går i mot at det gis konsesjon da området er tidlig bart om våren og viktig for reindriften, særlig når det er dårlig vinterbeite. Tidligere, omfattende inngrep gjør at nye kraftutbygginger og overføringsledninger vil innebære store skadevirkninger for reindriften. Det vises til folkeretten og konvensjoner som beskytter urbefolkning, og konsekvensutredning kreves der alle inngrep i reinbeitedistriktet sees i sammenheng. De endringer som er gjort i det reduserte prosjektet vil ha marginal betydning for reindriften.

Reidulf Larsen, 9050 Størsteinnes, uttaler på vegne av seg selv og andre oppsittere på Storslett i Olderdalen at de er i mot utbygging da den vil ta vekk elvene og ødelegge landskapet. Grunnlaget for bærekraftig utvikling av kultur- og naturbaserte næringer blir fjernet.

NVE mener at fordelene ved den reduserte utbyggingen er at den gir en viss økning i ny, fornybar energi og økt lokal næringsutvikling, samt inntekter til grunneier og søker. Den vil også gi noe økte skatteinntekter til Kåfjord kommune. De største ulempene ved tiltaket er, etter NVEs syn, at det kan forstyrre simler og kalver på vår- og sommerbeite i Helligskogen reinbeitedistrikt, samt at fraføring av vann i Gorsajohka vil redusere noe av opplevelsen av elva som et landskapselement.

Uten overføring av Bjørkelva og bygging av atkomstvei til inntaket reduseres ulempene for reindrift og risikoen for forringelse av samiske kulturminner. Anleggsarbeidet kan ta hensyn til reindriften ved at aktivitet unngås i den tiden som simler med kalv oppholder seg i området. Tilløpsrør boltet til fjellsiden i den øvre, bratte del av rørtraseen vil være synlig, mens nedre del av vannveien kan graves ned uten unødig store skjæringer og fyllinger. Plassering av kraftstasjonen nedenfor E6 forenkler atkomst til stasjonen. Avbøtende tiltak ved en eventuell konsesjon kan være å gjerde inn inntaksområdet, kamuflere tilløpsrøret i fjellsiden, støydempe kraftstasjonen, slippe en sesongtilpasset minstevannføring av hensyn til landskap og biologisk mangfold, samt tilrettelegge for naturlig revegetering eller tilplanting av midlertidige anleggssteder med stedegne arter.

Etter en helhetsvurdering av de reduserte utbyggingsplanene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Wilmar Johnsen tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Gorsajohka kraftverk. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Wilmar Johnsen, Storrø, 9144 Samuelsen, datert 24.04.2006:

"Wilmar Johnsen ønsker å utnytte vannfallet i elva Gørsjøhøka i Kåfjord kommune i Troms fylke, og søker herved om følgende tillatelser:

1. Etter vannressursloven, jf. § 8, om tillatelse til:

- å bygge Gørsjøhøka kraftstasjon
- å overføre vann fra Bjørkelva til Gørsjøhøka

2. Etter energiloven om tillatelse til:

- bygging og drift av Gørsjøhøka minikraftverk, med tilhørende koblingsanlegg og kraftlinjer som beskrevet i søknaden.

3. Etter forurensningsloven om tillatelse til:

- gjennomføring av tiltaket

Denne søknaden er utarbeidet av Rovas AS på vegne av tiltakshaver. Nødvendig opplysninger om tiltaket fremgår av vedlagte utredning..."

Fra utredningen av søknaden gjengir vi følgende:

Gørsjøhøka kraftverk, hoveddata		
TILSIG		Hovedalternativ
Nedbørfelt	km ²	10
Middelvanntføring	l/s	260
Alminnelig lavvanntføring	l/s	26
KRAFTVERK		
Inntak	moh.	360
Avløp	moh.	15
Brutto fallhøyde	m	345
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	0,726
Slukeevne, maks	m ³ /s	0,4
Slukeevne, min	m ³ /s	0,02
Tilløpsrør, diameter	mm	400
Tilløpsrør, lengde	m	750
Installert effekt, maks	kW	1045
Bruktid	timer	3219
PRODUKSJON		
Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	0,46
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	2,91
Produksjon, årlig middel	GWh	3,36
ØKONOMI		
Utbyggingskostnad	mill.kr	7,24
Utbyggingspris	kr/kWh	2,15

Gorsajohka kraftverk, Elektriske anlegg		
GENERATOR		
Ytelse	MVA	1,4
Spenning	kV	0,69
TRANSFORMATOR		
Ytelse	MVA	2,0
Omsetning	kV/kV	0,69/22
NETTILKNYTNING (kraftlinjer/kabler)		
Jordkabel, lengde	m	2000
Nominell spenning	kV	22

Høring og distriktsbehandling

Søknaden har vært kunngjort i pressen og lagt ut til offentlig ettersyn i Kåfjord kommune. Videre er søknaden sendt på høring til kommunen, fylket, berørte statlige forvaltningsorganer og lokale myndigheter og interesseorganisasjoner. NVE har mottatt følgende høringsuttalelser til søknaden:

Kåfjord kommune, Drift og utvikling, har sendt uttalelse i brev av 26.09.2006:

"... I forhold til kommuneplanens arealdel ligger nedbørfelt og rørgatetrasé i et LNF- område. Nedbørfeltet til vassdraget brukes som nærfriluftsområde til rekreasjon og småviltjakt. Området hvor rørgaten planlegges, ligger svært bratt og utilgjengelig til. Vannstrengen til Gorsasjohka fra E6 til planlagt inntak er befart, men vannstrengen til Bjørkelva, samt nedbørfeltet er ikke befart av kommunen.

Eksisterende inngrep

Nedbørfeltet bærer preg av betydelig inngrep med vei, hytter, kraftgater, snøskjermer, og anleggsstasjon.

Kjente interesser

- *Friluftsliv*
Nedbørfeltet brukes av lokalbefolkningen til rekreasjon og småviltjakt.
- *Vilt og ferskvannsfisk*
Nedbørfeltet er oppvekstområde for li- og fjellrype samt orrfugl.
Ingen kjente rødlistearter vurderes berørt.
Vassdraget fører ikke anadrom fisk.
- *Reindrift*
Vurderes ikke her.
- *Landbruk*
Rørgatetrasé, kanal, og øvrige inngrep som følge av utbyggingen, vil ikke berøre landbruksinteresser.

Vurdering

Inngrepet vurderes til ikke å redusere områdets egenart som friluftsliv-/rekreasjonsområde i nevneverdig grad. Rørgate og øvrige anlegg vil i hovedsak være synlig fra sjø og E6."

Fylkesmannen i Troms har sendt uttalelse i brev av 29.09.2006:

"... Den bratte fjellskråningen kan være av betydning for rovfugl. Våre databaser viser at det er registrert havørn i området, men stedfestingen er unøyaktig, slik at vi vanskelig eksakt kan vurdere påvirkning. Ut over dette har vi ikke kunnskap som tyder på vesentlig konflikt i forhold til spesielle arter og biologisk mangfold.

Det er imidlertid ikke utført miljøfaglig utredning av faginstitusjon med spesiell kompetanse. Fra Kålfjord kommune foreligger utredning (fra 2004) av virkning på biologisk mangfold, men denne er i hovedsak avgrenset til selve elvedalen til Gorsajohka og anleggsområdet, mens Bjørkelva og nedslagsfeltet ikke omfattes.

I det bratte fjellpartiet vil rørgaten være godt synlig fra sjøsiden og trolig også fra motsatt side av fjorden. Samtidig vil tilsvarende synlige elver med markerte fossefall bli sterkt redusert og delvis helt borte. De landskapsestetiske sidene ved dette bør tillegges vekt og burde vært bedre utredet.

Mht. friluftsliv har vi ingen tilføyelser til kommunens vurdering.

Konklusjon

Fylkesmannen vil ikke på grunnlag av foreliggende data gå mot etableringen utfra miljøhensyn. Slik vi ovenfor har pekt på, ville det imidlertid vært ønskelig med mer omfattende utredninger som grunnlag for vurderingen. Vi ber NVE vurdere krav om dette.

Eventuelle merknader mht. landbruk gis i egen uttalelse fra Fylkesmannens landbruksavdeling."

Troms fylkeskommune, Kulturetaten, har sendt endelig uttalelse i brev av 08.09.2006:

"...Vi kjenner ikke til at det er registrert automatisk freda kulturminner som tilhører vårt ansvarsfelt i det omsøkte området. Vi minner imidlertid om tiltakshavers meldeplikt som etter Lov om kulturminner av 1978 § 8 pålegger tiltakshaver, eller de som utfører arbeidet, å melde fra til kulturvernmyndighetene dersom det under arbeidet likevel oppdages spor etter tidligere menneskelig aktivitet. Vi ber om at dette framgår på eventuelt vedtak om konsesjon.

Estetiske hensyn skal vektlegges i plan- og byggesaksbehandling. Det bør stilles krav om utforming som ivaretar hensynet til omkringliggende bebyggelse og kulturlandskap. Viktige variabler er volum og form, farge, materialbruk, takvinkler og lignende, samt plassering / orientering i terrenget.

Utover dette har vi ikke merknader til søknaden.

For uttalelse om samiske kulturminner viser vi til Sametingets kulturminneforvaltning i Troms."

Universitetet i Tromsø har sendt uttalelse i e-post av 18.09.2006:

" Tromsø Museum har ingen merknader til søknaden som vil ikke berøre vassdrag / vann i noe betydelig grad. Det forventes heller ikke kulturminner under vann i tiltaksområdet."

Sametinget har gitt varsel om befarng i brev av 08.09.2006:

"...Etter det Sametinget kjenner til, er det uregistrerte samiske kulturminner i tiltaksområdet. Vi må derfor foreta en befarng før endelig uttalelse kan gis. Vi tar sikte på befarng i uke 38, forutsatt betalingsaksept.

Iflg. lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner (kml.) §10 bærer tiltakshaver utgiftene for kulturminneforvaltningens befaring. Sametingets timepris for befaringer er på kr. 550,-. Det beregnes timer for reisetid, tid i felt og før- og etterarbeid. I denne saken beregner vi å bruke 15 timer. Den totale prisen for befaringa blir da kr. 8250,-. Det understrekes at dette er et overslag og at den endelige prisen vil kunne fravike noe fra dette.

Av hensyn til eget feltarbeid og egne budsjetter ber vi om deres skriftlige aksept av det oppstilte budsjettet.

Tiltaket kan ikke iverksettes før vår endelige uttalelse foreligger. Hvis søknaden skulle bli trukket tilbake, eller av andre grunner ikke lenger er aktuell, ber vi om å få beskjed om dette slik at vi kan avlyse befaringa.

Vi gjør forøvrig oppmerksom på at denne uttalelsen bare gjelder Sametinget, og viser til egen uttalelse fra Troms fylkeskommune, kulturetaten."

Sametinget informerer om utsatt befaring i e-post av 01.03.2007:

" Viser til tidligere telefonsamtale vedr. Gorsajohka minikraftverk. Vår varslede befaring i 2006 ble avbrutt grunnet snøfall. Da det ble påvist flere automatisk freda samiske kulturminner i området, må Sametinget gjøre en tilleggsbefaring sommeren 2007. Befaringen vil bli foretatt så snart vær og føre tillater det. Sametinget vil gi endelig uttalelse i saken etter at befaringen er foretatt. Vi beklager forsinkelsen i saken."

Sametinget har foreløpig uttalelse i brev av 10.07.2007:

"Vi viser til vårt befaringsvarsel datert 08.09.2006 og vår e-post til NVE av 01.03.2007 vedr. tilleggsbefaring.

Registrerte kulturminner

Sámediggi/Sametinget var på befaring i saken i fjor høst. På det ytterste bergplatået før vannfallet ble det registrert flere automatisk fredete samiske kulturminner, jf. kulturvernminnelovens § 54 annet ledd (se vedlagte kart). Det dreier seg om:

*R1-R2: reindriftssamisk teltboplass (árran) og gjerdeplass (gieddi)
GPS-posisjon árran (EUREP 89/WGS 84, sone 33): 714108Ø 7726978N*

*R3: kjøttgjemme
GPS-posisjon: 7137070 7727268N*

*R4: kjøttgjemme (en av flere på rekke i ura)
GPS-posisjon: 7137800 7727240N*

*R5: offerstein
GPS-posisjon: 7145500 7726921N*

R1 ligger midt i den eksisterende veitraseen opp til telemasten og er svært sårbar for slitasje. Dersom veitraseen skal benyttes under anleggsarbeidet, må kjøringen legges i en sløyfe utenom boplass- og gjerdeområdet (jf. brev til Kåffjord kommune av 03.07.2007).

R3 og R4 ligger nederst i en bergskrent, ved elveleiet, rett N for elva, i en høyde av ca. 380 m.o.h. Dette er i området rett opp for (SV for) planlagt inntaksdam. Kulturminnene kan bli berørt av tiltaket dersom elvesletta blir neddemmet.

Supplerende befaring

Sámediggi/Sametinget har behov for å foreta en supplerende befaring av bergplatået før vi avgir endelig uttalelse i saken. For samtidig å få avklart konfliktpotensialet i forhold til de registrerte kulturminnene, og kunne diskutere praktiske løsninger, ønsker vi en felles befaring med tiltakshaver. Dette kan først bli aktuelt etter ferien, dvs. fra midten av august.

Fordi behandlingen av den aktuelle saken har tatt så pass lang tid, ønsker Sámediggi/Sametinget å dekke egne befaringsutgifter. Regning for fjorårets befaring vil bli sendt i eget brev.

Oppsummering

Den planlagte kraftstasjonen, rørgata, overføringskanalen og den nye anleggsveien (på ca. 200 meters lengde, i forbindelse med overføringskanalen) er ikke i direkte konflikt med automatisk fredete samiske kulturminner. Det knytter seg imidlertid usikkerhet rundt inntaksdammen og hvorvidt de påviste kjøttgjemmene (R3-R4) vil bli neddemmet. Hvis den eksisterende anleggsveien opp til bergplatået skal benyttes, må kjøringen legges i en sløyfe utenom kulturminneområdet R1-R2. Området for ny vei til inntak (ca. 300 m) må befares grundigere.

Vi gjør forøvrig oppmerksom på at denne uttalelsen bare gjelder Sametinget, og viser til egen uttalelse fra Troms fylkeskommune, Kulturetaten."

Sametinget gir forutsetninger for å godkjenne kraftverket i brev av 17.07.2007:

" Vi viser til tidligere korrespondanse i saken og henviser til Sametinget uttalelse av 10.07.07, med GPS posisjoner og kart over registrerte kulturminner.

Sametinget godkjenner reguleringsplanen for Gorsajohka kraftverk under følgende forutsetninger:

- De registrerte kjøttgjemmene (R3 og R4) må ikke komme i konflikt med vanddammen. Ingen må sette i gang tiltak som er egnet til å skade, ødelegge, grave ut, flytte, forandre, tildekke, skjule eller på annen måte utilbørlig skjemme automatisk fredet kulturminne eller fremkalle fare for at dette kan skje, jf. Lov 9. juni 1978 om kulturminner (kml.) § 3. Automatisk freda kulturminner har en sikringssone på 5 meter, jf. kml. § 6. Dette innebærer at vanddammen ikke under noen omstendigheter må komme nærmere kulturminnenes ytre kant enn 5 meter.*
- R1(reindriftsamisk teltboplass og gjerdeplass) ligger midt i eksisterende veitrasé . Veitraseen og all motorisert ferdsel må legges i en sløyfe utenom boplass- og gjerdeområdet. Sikringssonen mellom traseen som benyttes til motorisert ferdsel og kulturminnenes ytre kant, må være minimum 5 meter, jf. kml. §3 og 6.*

Dersom disse forutsetningene ikke oppfylles, vil Sametinget gå til innsigelse mot reguleringsplanen. I brev av 10.07.07 varslers Sametinget en supplerende befaring. Vi opprettholder vårt befaringsvarsel. Skulle det være flere kulturminner i reguleringsområdet enn de tidligere registrert, vil vi komme tilbake til saken. Befaringsutgiftene dekkes av Sametinget."

Sametinget har gitt uttalelse etter supplerende befaring i brev av 09.10.2007:

" Vi viser til våre brev av 10.07.2007 og 17.07.2007.

Sámediggi/Sametinget har nå foretatt en supplerende befaring i saken. Det ble registrert ett ytterligere automatisk fredet kulturminne, mens en tidligere registrert arran ble avskrevet som kulturminne. I det aktuelle området er det nå til sammen registrert 3 automatisk fredete

kulturminner, jf. kulturminnelovens 4, og et kulturminne som ikke kan regnes som eldre enn 100 år. Kulturminnene er lagt inn i den nasjonale kulturminnedatabasen Askeladden (se vedlagte utskrift og befaringsrapport). Det dreier seg om:

- 1 cila/skyteskjul (lokalitet 111021) - automatisk fredet*
- 1 borri/kjøttgjemme (lokalitet 111039) - automatisk fredet*
- 1 sieidi/offerstein (lokalitet 111040) - automatisk fredet*
- 1 gieddi/reingjerde (lokalitet 111041)*

Den nye vegen til inntaket må legges slik at den ikke kommer i konflikt med lokalitet 111039, som ligger i et NØ-vendt søkk på østsiden av elva. Lokalitet 111021 ligger i kanten av elvesletta på kote 380 og skulle ut fra tiltakshavers opplysninger i saken ikke bli berørt av neddemmingen. Vi henviser til vedlagte dokumenter for kartreferanser.

Såmediggi/Sametinget gjør oppmerksom på at det kan søkes om særskilt tillatelse til inngrep i automatisk fredete kulturminner, jf. kml. 58, første ledd. En slik dispensasjonssøknad sendes til Såmediggi/Sametinget, men det endelige vedtak fattes av Riksantikvaren. Skulle Riksantikvaren gi tillatelse til inngrepet, kan det stilles vilkår om særskilt granskning av de automatisk fredete kulturminnene. Utgifter til slik særskilt granskning bærer av tiltakshaveren. Riksantikvarens vedtak kan påklages innen 6 uker fra underretning om vedtaket er kommet frem til adressaten. Såmediggi/Sametinget vil understreke at det ved en slik dispensasjonssøknad kan påbeløpe tiltakshaveren betydelige merkostnader.

Vi gjør forøvrig oppmerksom på at denne uttalelsen bare gjelder Såmediggi/Sametinget, og viser til egen uttalelse fra Troms fylkeskommune, Kulturetaten."

Reindriftsforvaltningen i Troms har sendt uttalelse i brev av 16.08.2006:

"...Søknaden har vært forelagt berørte reinbeitedistrikt Helligskogen. Fra reinbeitedistriktet er det ikke kommet merknader til omsøkte tiltak.

Fra Reindriftsagronomens side er det heller ingen reindriftsfaglige merknader til saken.

Uttalelsen er gitt i medhold av Områdestyrets fullmakt gitt i sak 04/04."

Reindriftsforvaltningen i Troms har sendt ny uttalelse i brev av 20.09.2006:

"Det vises til Reindriftsforvaltningens uttalelse datert 16.08.06.

På det tidspunktet uttalelsen ble gitt, forelå ingen uttalelse fra berørte reinbeitedistrikt Helligskogen. Etter høringsfristens utløp er det kommet skriftlig uttalelse fra distriktet. Kopi av uttalelsen oversendes Dem til orientering."

Staten vegvesen, Region nord, Midtre Troms distrikt, har sendt uttalelse i brev av 29.06.2006:

"... I forbindelse med etablering av kraftverket er det varslet om nedlegging av en 2 km lang jordkabel som skal legges langs E6. Dersom jordkabelen planlegges lagt på Statens vegvesen sin veggrunn, må det søkes om tillatelse til dette før tiltaket settes i gang.

Det er meget streng holdning når det gjelder avkjørsler. Dette vil si at dersom det ønskes avkjørsel fra E6 til kraftverket, vil dette kun bli gitt etter en stadfestet reguleringsplan for tiltaket. Krav til siktforhold og avkjørselsutforming må da være oppfylt. Vi viser her til Statens vegvesens normal 017 - Veg- og gateutforming."

Helligskogen reinbeitedistrikt v/Ole Thomas Baal har sendt uttalelse i brev datert 10.09.2006:

"Helligskogen reinbeitedistrikt går i mot minikraftverket på Nordneset på grunn av at det ligger i våres distrikt og at det er tidlig bart om våren. Det tar store beiteområder fra distriktet når det er dårlige vinterbeiter inn mot grenseområdet. Da bruker vi å sleppe heile flokken nordover og la dem spre seg for å overleve over vinteren. Hvis det blir utbygging av minikraftverk, da vil all rein snu seg mot Kjerringdalen. Det er rasfare for rein i område, og da mister vi kontroll over reinflokken."

Helligskogen reinbeitedistrikt v/advokat Geir Haugen har sendt tilleggssuttalelse i brev datert 16.10.2007:

"Undertegnede er engasjert av Helligskogen reinbeitedistrikt.

Min klient vil gå imot at det bygges et minikraftverk i det aktuelle området. Begrunnelsen for det er at en slik utbygging vil gjøre et inngrep i et område som er svært viktig for reindriften, spesielt om våren da det her blir tidlig bart. I tillegg er området av stor viktighet når det er dårlige vinterbeiter inn mot grenseområdet. I slike situasjoner slippes hele reinflokken nordover, og de lar den spre seg for å overleve vinteren. Hvis det blir kraftutbygging, er det grunn til å frykte for at reinen vil snu seg mot Kjerringdalen, hvor det er stor rasfare slik at rein kan gå tapt.

Helligskogen reinbeitedistrikt er nå kommet i den situasjon at ethvert nytt inngrep, selv om de isolert sett kan betraktes som lite, innebærer store skadevirkninger for reindriften.

Reinbeitedistriktet har gjennom flere tiår blitt utsatt for en lang rekke med store inngrep, slik som kraftutbygging, forsvarsanlegg, vintercamping, flere hyttefelt og snøscooterkjøring. Det er planlagt ytterligere tre kraftutbygginger samt bygging av en 420 kV kraftledning.

Den samiske reindrift har beskyttelse mot inngrep i henhold til folkeretten, og det vises spesielt til FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter av 1966 art. 27 og ILO-konvensjonen av 1989. I denne forbindelse skal tidligere og andre planlagte inngrep sees i sammenheng, men selv om det nye inngrepet er relativt lite kan det være i strid med folkerettens urbefolkningsvern.

For ordens skyld gjør jeg oppmerksom på Sivilombudsmannens påbud til forvaltningen om at ethvert vedtak må vurderes i forhold til folkeretten, slik det fremgår av årsmeldingen for 1990.

For å ha et tilstrekkelig grunnlag for å avgjøre om folkerettens urbefolkningsvern er til hinder for å gjennomføre utbyggingen, må det gjennomføres en omfattende konsekvensutredning hvor hele reinbeitedistriktets situasjon analyseres. Det foreslås at Asplan Viak avdeling Karasjok supplert med reineier Inge Even Danielsen, 7370 Brekkebygd, står for en slik utredning. Det kan opplyses at Asplan Viak er engasjert av Storfjord kommune i forbindelse med planer om hyttefelt i Brennfjell, Skibotn.

Jeg viser også til forskrift om konsekvensutredninger vedlegg 2, hvor det fremgår uttrykkelig at alle inngrep i reinbeitedistriktet skal sees i sammenheng.

Hvis det ikke gjennomføres en slik omfattende konsekvensutredning, vil det bli påstått at det foreligger ugyldig vedtak, hvis dette går ut på at det skal gjennomføres utbygging..."

Reidulf Larsen, 9050 Storsteinnnes, har sendt uttalelse i brev av 07.09.2006:

" Som oppsitter og på vegne av noen oppsittere, tvers over fjorden på Storslett i Olderdalen, har jeg/vi følgende innvendinger:

1. Estetiske grunner

Å fjerne elvene blir som å ødelegge maleriet i stua over sofaen.

2. Kulturelle grunner i ei samisk bygd (Storslett)

Elvene er en del av det vi fra gammelt av har brukt som værtegn bl.a.

3. Økonomiske grunner

På grunn av skjønnheten i naturen, kan man få turistene til å stoppe opp lengere enn det de gjør det idag. Den oppvoksende slekt har kunnskaper (språklige, geografiske, naturfaglige og kulturelle) som folk utenfor er interesserte i. Det er ikkje bærekraftig å fjerne grunnlaget for andre næringer. Fraflytting er jo en trussel.

4. Samfunnsfaglige grunner

Det er ikke rett at privatpersoner av private grunner skal ta til seg godene som er felles for alle. Det blir resultatet om de med kapital får fjerne elvene.

Det er ikke noe argument at vi trenger strøm. For i et stort marked bygges det ut til de som vil betale mest. Bare småpenger blir igjen til de som avstår fordelene. Konesjonsvilkårene slik de er, beskytter ikke lokalbefolkningen. Hadde Kåfford kommune fått overskuddet, så kunne vi nok tenkt oss å godta enda en utbygging i kommunen vår."

Søkers kommentar til høringsuttalelsene

Wilmar Johnsen har i e-post av 23.07.2007 kommentert de innkomne høringsuttalelsene slik:

"Fra beboer i Olderdalen: "ødelegger utsikt"

Jeg kan ikke se at anlegget vil skjemme utsikten for beboere i Olderdalen da denne bygd ligger på andre siden av Kåffjorden.

Helligskogen Reinbeitedistrikt: "ødelegger beiteland"

Slik planen min foreligger vil den ikke berøre beiteland eller forulempe reindriftsutøvelsen i området.

Sametinget: Kulturminner:

Tiltaket vil ikke berøre registrerte samiske kulturminner. Det er en selvfølge at kulturminnene ikke ødelegges av tiltaket.

Forøvrig har jeg ingen kommentarer til de øvrige uttalelser."

Wilmar Johnsen har i e-post av 14.10.2007 kommentert Sametingets uttalelse etter supplerende befarings slik:

" Uttalelsen er i tråd med de drøftinger jeg har hatt med Sametinget. Det vil ikke iverksettes tiltak som kan skade registrerte kulturminner. Forøvrig har jeg ingen kommentarer til uttalelsen."

Tilleggsopplysninger og uttalelser til disse

Wilmar Johnsen har på oppfordring fra NVE sendt inn tilleggsopplysninger i brev av 29.11.2007:

"Det bekreftes herved at Bjørkeelva med tilførringsrør er tatt bort av planen for utbygging av Gorsajohka kraftverk.

Den planlagte veg til inntakskum vil ikke anlegges da det vil bli nyttet helikopter til transport av anleggsutstyr for tiltaket.

Boring av rørgate gjennom fjell i den øvre del av rørgata vil ikke bli aktuelt da kostnadene med dette vil være urimelig høy ut fra anleggets totale kostnader og produksjonsinntekter. Rørgata vil bli gravd ned der det er mulig og ellers bli satt i sør for elva der det i store deler av året vil være kamuflert av småskog.

Kraftstasjonen vil med stor sannsynlighet bli bygd nedenfor veg. Her gjenstår videre planlegging med Statens vegvesen da de eier grunn der stasjonen skal bygges.

Videre vil kraftilinja bli bygd langs veg til nærmeste trafostasjon på Samuelsberg. Problemstillingen i dette avsnitt er under drøfting med Statens vegvesen. Resultatet av dette vil bli sendt Dem straks dette foreligger.

Det kan videre opplyses at Nord Troms Kraftlag med stor sannsynlighet vil bli hovedsamarbeidspartner i utbyggingen av anlegget.

Vedlagt følger kopi av "Avtale om fallrettigheter"..."

Høring av redusert utbyggingsalternativ

Etter NVEs sluttbefaring har søker utarbeidet et redusert alternativ uten overføring av Bjørkelva og bygging av vei til inntaket og kraftstasjon plassert på nedsiden av E6. Nedenfor oppsummeres uttalelsene til dette:

Sametinget, brev av 28.07.2009:

"Områdene er nå befart uten at det ble registrert automatisk fredete samiske kulturminner i de aktuelle områdene. Sametinget har ingen merknader til etableringene.

Skulle det likevel under arbeid i marken komme frem gjenstander eller andre levninger som viser eldre aktivitet i området, må arbeidet stanses og melding sendes Sametinget og kulturretaten, Troms fylkeskommune omgående, jf. Lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner (kml.) § 8, andre ledd. Vi forutsetter at dette pålegget formidles til den som skal utføre arbeidet i marken...."

Staten vegvesen, Region nord, Nord-Troms og Vest-Finnmark distrikt, brev av 24.06.2008:

"Statens vegvesen viser til tidligere korrespondanse i saken, samt befaring gjennomført 18. juni 2008.

Statens vegvesen gir tilsagn om tillatelse til å bygge kraftverk innenfor byggegrensen til E6 samt boring eller graving for å føre vannledning gjennom E6 i området lokalisert til HP 16 km 28,310.

Når Nord Troms Kraftlag har fått avklart gjennomførbarheten av prosjektet med andre etater, kan vi komme tilbake til de krav vi kommer til å stille til utførelsen av prosjektet og endelige tillatelser...."

Helligskogen reinbeitedistrikt v/advokat Geir Haugen, brev datert 29.11.2007:

"...Jeg kan opplyse at Helligskogen reinbeitedistrikt ikke hadde anledning til å være til stede på sluttbefaring 2. oktober d.å.

De endringer som vil bli gjort er av marginal betydning for reindriften. Det vil fortsatt bli et inngrep i et beiteområde som er av svært stor betydning for reinbeitedistriktet, og de kan derfor ikke gi samtykke til noe inngrep i dette området, uansett hvor lite dette er. Jeg viser til mitt brev av 16. oktober d.å., hvor jeg har redegjort for at situasjonen i reinbeitedistriktet er slik at ethvert nytt inngrep uansett omfang vil være i strid med folkerettens urbefolkningsvern. Hvis det bestrides, må NVE kreve av tiltakshaver at det gjennomføres en omfattende konsekvensutredning, hvor den samlede inngrepsituasjonen i distriktet analyseres."

Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) merknader**Om søker**

Wilmar Johnsen, Storrø, 9144 Samuelsen er søker. Et selskap som skal eie og drive kraftverket er under etablering. Nord Troms Kraftlag AS, som nylig har skiftet navn til Ymber AS, vil med stor sannsynlighet bli hovedsamarbeidspartner.

Om søknaden

Wilmar Johnsen søker om tillatelse etter vannressursloven § 8 til å bygge og drive Gørsjøhøka kraftverk i Kåfjord kommune i Troms. Formålet med søknaden er å skaffe inntekter til tiltakshaver og bidra til utnyttelse av grunneiers energiressurser og næringsutvikling i distriktet.

Beskrivelse av området

Nedbørfeltet til Gørsjøhøka kraftverk ligger på fjellplatået på Nordneslandet. Elva renner derfra bratt ned fjellsiden i flere fosser til utløpet i sjøen, ca. 2 km nordvest for Samuelsen ved Kåfjorden/Gáivuotna. Elva er registrert som Guorttesjøhøka på samisk og kalles for Gørsjøhøka, dvs. Fosselva, på Samuelsen. Vannskillet dannes av fjellryggene mellom inntaket og høyde 406, fjelltoppene Juvravárri, Geadgevárri, Båtsfjellet/Fanasvárri, Kaldfjellet, og høydene 568 og 407. Vassdraget strekker seg ca. 5 km i luftlinje i nordøstlig retning fra Båtsfjellet i sydvest ned til sjøen. Det er ingen store vann i feltet, kun enkelte mindre tjern og myrdrag.

Berggrunnen i området består i hovedsak av glimmerskifer. Klimaet har svakt kontinentalt preg med relativt lite nedbør. Tregrensen ligger på 350-400 moh. Vegetasjonen på platået er spredt bjørk og lavmark samt slett lyngmark mellom mindre myrdrag og sennagresstjern. Utbyggingsstrekningen domineres av bjørkeskog langs elva med innslag av gråor og hegg. I elvekløfta forekommer små arealer av storbregne- og høgstaudemark. E6 følger sjøen rundt Nordneslandet.

Eksisterende inngrep i vassdraget

Fra Samuelsen/Sámmovarri krysser det ei 132 kV-linje over fjellplatået til Odden ved Storfjorden. En 22 kV-linje fra Teigen opp til antennemasta på Joppolbakkan (826 moh.) følger 132 kV-linja parallelt tvers over nedbørfeltet. En tidligere anleggsvei opp fra Yttergård til masta følger linjetraseene på platået og krysser Gørsjøhøka ved kote 390. Elva renner i kulvert under E6 rett oppstrøms utløpet i sjøen.

Teknisk plan for justert alternativ

Etter høringsrunden, NVEs befaring den 02.10.2007 og Sametingets registrering av kulturminner på fjellplatået har søker endret sin utbyggingsplan. Den går nå ut på å utnytte tilsiget fra et nedbørfelt på 8,0 km² i et fall mellom inntaket på kote 360 m i Gorsajohka og kraftstasjonen nede ved sjøen. Vannveien blir bygd som rørgate boltet til fjellsiden og nedgravd der det finnes løsmasser. De viktigste endringene i forhold til søknaden er følgende:

Overføringen av Bjørkelva utgår, og inntaket skal bygges veiløst. Rørtraseen vil krysse E6 og bli forlenget ca. 50 m. Kraftstasjonen er flyttet fra kote 15 på oversiden av E6 til nedsiden av veien med utløp i overkant av flomålet.

Reguleringer

Det er ikke planlagt reguleringer

Overføringer

Overføringen av Bjørkelva utgår slik at det ikke blir noen overføringer.

Inntak

Det planlegges et inntak på kote 360 med en 4 m høy og 8 m lang betongdam tvers over elva i kløfta på kanten av fjellplatået. Inntaket utstyres med varegrind, rist og anordning for stenging og bunntapping.

Rørgate

Vannveien legges på østsiden av elva med et ca. 800 m langt tilløpsrør (GPR) med diameter 400 mm som øverst boltes til fjellsiden og ellers graves ned der det finnes løsmasser.

Kraftstasjon

Stasjonen plasseres mest sannsynlig nedenfor E6 med utløp ovenfor flomålet eller ovenfor veien på kote 15. Bygningen får en grunnflate på ca. 40 m² og skal bygges i betong og tre med takplater i stål eller torv. Huset utformes og fargesettes slik at det blir tilpasset terrenget. Det blir installert en Pelton-turbin med en ytelse på 1,05 MW ved største slukeevne på 400 l/s. Minste slukeevne blir 20 l/s.

Elektriske anlegg

Generatoren får en ytelse på 1,05 MVA og en spenning på 0,69 kV. Transformatorens omsetning blir 0,69kV/22 kV. Kraftstasjonen tilknyttes 22 KV-nettet via en ca. 2 km lang jordkabel langs E6 til koplingspunktet ved Teigen nord for Samuelsberg.

Veier

Inntaket skal bygges veiløst med helikoptertransport av materialer og utstyr. Eksisterende anleggsvei og kjørespor vil bli brukt for å belte en gravemaskin opp til fjellplatået og inntaket. En kort atkomstvei til kraftstasjonen må bygges fra E6. Øvrig transport av rør vil følge traseen så langt den er kjørbær.

Massetak og deponi

Overflødig masse samles opp på tiltakshavers eiendom, kjøres bort eller brukes der det er behov.

Hydrologiske virkninger

Gorsajohka kraftverk vil utnytte et nedbørfelt på 8.0 km² med inntak på kote 360 uten overføring av Bjørkelva. Ved inntaket blir middelvannføringen 208 l/s og alminnelig lavvannføring 20 l/s. Verdiene for 5-persentil vannføring sommer og vinter er henholdsvis 30 l/s og 10 l/s. NVE har redusert vannføringsverdiene i søknaden med 20 % som tilsvarer arealendringen i nedbørfeltet. Tilsiget kommer som vårflom med snøsmelting i mai-juni, høy vannføring pga. snøsmelting på ettersommeren og lav vannføring seinhøst/vintersesong. Feltet har en rask avrenning med skarpe flommer når det er kraftig regnvær eventuelt i kombinasjon med snøsmelting.

En bratt elvestrekning på ca. 800 m vil bli fraført vann. NVE anslår at restvannføringen like nedenfor inntaket på årsbasis vil være om lag 40 % av det naturlige tilsiget uten overføring av Bjørkelva. I et middels år kan antall døgn med overløp ved inntaket bli 73 døgn.

Produksjon og kostnader

Søker har beregnet gjennomsnittlig kraftproduksjon i Gorsajohka kraftverk til ca. 3,36 GWh fordelt på 0,46 GWh vinterproduksjon og 2,91 GWh sommerproduksjon for det opprinnelige prosjektet. Byggekostnadene er estimert til 7,24 mill. kr. Dette gir en utbyggingspris på 2,15 kr/kWh med prisnivå 2006. Uten overføring av Bjørkelva vil produksjonen bli litt lavere enn oppgitt i søknaden.

NVE har kontrollert de fremlagte beregningene over produksjon og kostnader. Vi har fått høyere kostnader enn søker. Det vil likevel være søkers ansvar å vurdere den bedriftsøkonomiske lønnsomheten i prosjektet.

Arealbruk og eiendomsforhold

Midlertidige behov for areal til inntaksdam, basseng, rørgate, atkomstvei til kraftstasjon og tomt til bygning blir av NVE anslått til om lag 12 dekar. Permanent arealbehov vurderes å være ca. 3 dekar.

Søker har inngått avtale med grunneier om å leie fallrettigheter og rett til å nytte arealer, veier og andre forhold på eiendommen som er nødvendig for å bygge kraftverket.

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

I kommuneplanens arealdel ligger tiltaket i et LNF-område. Det må søkes dispensasjon fra det generelle byggeforbudet for å bygge kraftverket.

Samlet plan (SP)

Gorsajohka er ikke behandlet i Samlet plan og inngår ikke i slike prosjekter. Planlagt utbygging er under 10 MW installert effekt og er dermed under gjeldene grense for slik behandling.

Verneplan for vassdrag

Vassdraget 206.11 Gorsajohka inngår ikke blant de vassdrag som er vernet. Nabovassdraget 206.1Z. Manddalselva ble vernet i 1973 (verneplan I).

Inngrepsfrie områder (INON)

Eksisterende inngrep i området medfører ingen reduksjon av slike områder.

Nasjonale laksevassdrag

Vassdraget har ikke anadrom fisk og inngår følgelig ikke blant disse vassdragene.

Andre verneområder

Vassdraget inngår ikke i andre verneområder.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært til sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. NVE var på befaring i området den 02.10.2007 sammen med representanter for søkeren og kommunen. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentar. Nedenfor følger en oppsummering av høringsuttalelsene til opprinnelig søknad og tilleggssopplysningene framkommet etter befaringen.

Kåfjord kommune uttaler at tiltaket ikke vil berøre landbruksinteresser eller forringe nedbørfeltet som rekreasjonsområde. Nedbørfeltet bærer preg av betydelige inngrep med vei, hytter, kraftgater, snøskjermer og antenneanlegg. Berørt areal er avsatt til LNF-formål. Rørgate og øvrige anlegg vil være synlig fra sjø og E6.

Fylkesmannen i Troms vil ikke gå mot konsesjon ut fra miljøhensyn. I det bratte fjellpartiet vil rørgaten være godt synlig. Elver og markerte fossefall blir sterkt redusert eller helt borte. Fylkesmannen har ingen kommentarer til friluftsliv utover kommunens vurdering. Virkninger for biologisk mangfold og landskap burde vært bedre utredet.

Troms fylkeskommune, Kulturretaten kjenner ikke til automatisk freda kulturminner som tilhører deres ansvarsfelt. Det vises til tiltakshavers meldeplikt, jf. kulturminneloven § 8. Estetiske hensyn skal vektlegges i detaljplanen. Krav om utforming bør ivareta hensynet til omkringliggende bebyggelse og kulturlandskap.

Universitetet i Tromsø har ingen merknader til søknaden da kulturminner under vann ikke berøres.

Sametinget har befart tiltaksområdet og påvist tre automatisk fredete kulturminner, offerstein/sieidi, skyteskjul/cila og kjøttgjemme/borri, og et kulturminne, reingjerde/gieddi, som er yngre enn 100 år. Redusert utbygging kan aksepteres da den ikke vil berøre kulturminnene. Det vises for øvrig til tiltakshavers meldeplikt, jf. kulturminneloven § 8, 2. ledd.

Reindriftsforvaltningen i Troms har forelagt søknaden for Helligskogen reinbeitedistrikt som opprinnelig ikke hadde merknader. Reindriftsagronomen har ingen reindriftsfaglige merknader.

Statens vegvesen uttaler at det må søkes om tillatelse til å legge jordkabel langs E6. Det kreves en stadfestet reguleringsplan for å få avkjørsel til kraftverket. Krav til sikteforhold og utforming av

avkjørsel må være oppfylt, jf. Statens vegvesens normal 017 – Veg og gateutforming. I et brev til søkers samarbeidspartner Nord-Troms Kraftlag gis det tilsagn om tillatelse til å bygge kraftstasjonen innenfor byggegrensen til E6 og krysse veien med rørledning.

Helligskogen reinbeitedistrikt går i mot at det gis konsesjon til kraftverket. Dette begrunnes med at området er tidlig bart om våren og viktig for reindriften, særlig når det er dårlige vinterbeiter inn mot grenseområdet. Tidligere, omfattende inngrep gjør at nye kraftutbygginger og overføringsledninger vil innebære store skadevirkninger for reindriften. Det vises til folkeretten og konvensjoner som beskytter urbefolkning, og kreves konsekvensutredning der alle inngrep i reinbeitedistriktet sees i sammenheng. De endringer som er gjort i det reduserte prosjektet vil ha marginal betydning for reindriften.

Reidulf Larsen, 9050 Storsteinnes, og andre oppsittere på Storslett i Olderdalen er i mot utbygging av estetiske, kulturelle, økonomiske og samfunnsfaglige grunner. En privat utbygging vil ta vekk elvene som er fellesgoder. Landskapet blir ødelagt, og grunnlaget for bærekraftig utvikling av kultur- og naturbaserte næringer fjernes.

Søkers kommentarer til høringsuttalelser

Tiltaket vil ikke berøre registrerte samiske kulturminner. Det er en selvfølge at kulturminnene ikke ødelegges av tiltaket. Den justerte planen vil ikke berøre beiteland eller forulempe reindriftsutøvelsen i området. Søker kan ikke se at anlegget vil skjemme utsikten for beboere i Olderdalen da disse bor på andre siden av Kåfjorden.

Tiltakets virkninger - Fordeler og skader/ulemper

Nedenfor har vi gitt en oversikt over hva NVE anser som de viktigste fordelene og skadene/ulempene ved den planlagte utbyggingen:

Fordeler

- Det justerte prosjektet vil gi ca. 3 GWh i ny, årlig kraftproduksjon.
- Kraftverket vil sikre forsyning og redusere overføringstap i nettet.
- Utbygging kan gi lokal næringsutvikling og verdiskapning.
- Søker, grunneier og kommune får økte inntekter.

Ulemper

- En utbygging vil medføre redusert vannføring i Gorsajohka og forringe landskapet.
- Rørgata vil være synlig i øvre del av fjellsiden.
- Reindriften kan bli forstyrret i anleggsperioden.

NVEs vurdering

Søknaden gjaldt opprinnelig bygging av kraftverk uten reguleringsmagasin i Gorsajohka med overføring av Bjørkelva. Dam og inntak bygges på kote 265. Eksisterende anleggsvei opp til fjellplatået forlenges til inntaket. Tilløpsrøret boltes til fjellsiden og graves ned i løsmasser. Kraftstasjon planlegges i lia ovenfor E6 med utløp på kote 15. Denne utbyggingsplanen er frafalt pga. konflikter med samiske kulturminner, reindrift, landskap og avkjørsel fra E6.

Etter NVEs sluttbefaring har søker laget et redusert alternativ der overføring av Bjørkelva og bygging av vei til inntaket er frafalt. Kraftstasjonen plasseres på sjøsiden av E6 med utløp ovenfor flomålet ved

ca. kote 5. Maksimal slukeevne øker fra 154 % til 190 % av middelvannføringen ved inntaket uten overføringen av Bjørkelva.

Mellom inntaket og utløpet vil elva få redusert vannføring. Inntak, tilløpsrør boltet til fjellsiden, kraftstasjon og adkomstvei til stasjon vil være permanente inngrep. Ved nedgraving av rørgate vil berørt område midlertidig ligge som et åpent sår i landskapet til dette gror til.

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Tilsiget til Gorsajohka kraftverk er beregnet ved å bruke NVEs avrenningkart for 1961-90 og data fra målestasjonen 206.3 Manddalen bru. Om lag 80 % av vannføringen kommer i sommersesongen 01.05.-30.09. En utbygging etter det reduserte alternativet vil fraføre den bratte elva og fossene fra platået ned til sjøen om lag 60 % av vannføringen på årsbasis med slipp av alminnelig lavvannføring i sommersesongen. Det vil være overløp ved kraftverksinntaket i to-tre måneder av året, hovedsakelig vår og sommer under snøsmelting og ellers i forbindelse med kraftig regnvær.

Vanntemperatur, isforhold og lokalklima

I perioder da kraftverket kjører og det er lite vann tilbake i elva, vil vanntemperaturen på utbyggingsstrekningen bli marginalt høyere om sommeren og lavere om vinteren. Lokalklimaet kan bli litt gunstigere i vekstsesongen når mye av det kalde smeltevannet er fraført elveleiet.

Utbyggingsområdet har svakt kontinentalt preg med relativt lite nedbør i skyggen av Lyngsalpene. Om vinteren er lufttemperatur og vannføring normalt stabilt lav. I kuldeperioder kan redusert vannføring føre til tidligere islegging om høsten og øke faren for bunnfrysing i elva på fraført strekning. Det er ikke kjente problemer med isgang i vassdraget, og isdannelse antas normalt ikke å skape problemer for kraftverksdriften.

Grunnvann, flom og erosjon

Terrenget på utbyggingsstrekningen er svært bratt slik at tiltaket etter NVEs oppfatning ikke vil ha særlig virkning på grunnvannet. Feltet har en hurtig avrenning med skarpe flommer, men kraftverkets slukeevne er for lav til å påvirke store flommer. Det er ikke ventet at erosjonen vil endres pga. av utbyggingen, men elva kan tidvis bli tilslammet under graving i anleggsperioden.

Biologisk mangfold

Undersøkelsen av virkninger på biologisk mangfold er konsentrert rundt rødlistede arter med spesielle miljøkrav, særlig i forhold til fuktighet. I tillegg er naturtyper og arter som kan bli indirekte berørt av tiltaket undersøkt i influensområdet, dvs. i en 50 m bred sone rundt de planlagte inngrepsstedene ved Gorsajohka. Ingen rødlistearter ble påvist under befaringen 09.07.2004. Rapporten fra undersøkelsen konkluderer med at utbyggingen vil ha små negative virkninger på biologisk mangfold.

Fylkesmannen uttaler til søknaden at den miljøfaglig utredningen ikke er utført av en faginstitusjon med spesiell kompetanse, men av Kåfjord kommune, og at den er begrenset til nedre del av Gorsajohka og anleggsområdet på platået. NVE deler fylkesmannen syn på at omfanget av undersøkelsen kunne vært større, bl.a. er lav og moser ikke undersøkt. Kommunen har fulgt NVEs veileder 1/2004 som lå til grunn da undersøkelsen ble utført samme året. Overføring av Bjørkelva og bygging av vei til inntaket er tatt ut slik at prosjektet er blitt redusert. Utredningen dekker dermed det geografiske området som omfattes av utbyggingen.

Selv om moser og lav ikke er undersøkt, har NVE ingen indikasjoner på at det skal være forekomster av rødlistearter i tiltaksområdet som vil bli negativt påvirket av utbyggingen. Dersom slike arter skulle bli påvist under en eventuell detaljplanlegging og utbygging, må nødvendig aktsomhet utvises slik at de ikke blir skadelidende.

Fisk og ferskvannsbiologi

Vassdraget fører ikke anadrom fisk og har ikke stedegne fiskestammer. Bunnfaunaen er ikke undersøkt, men NVE antar bl.a. som resultat av undersøkelser i andre vassdrag der kraftutbygging er foretatt, at utbyggingen ikke medfører skadevirkninger om det slippes noe minstevannføring.

Flora og fauna

Undersøkelsen av biologisk mangfold viser at det i nedre del av fjellsiden finnes kildepåvirket gråor-/heggeskog som i følge Direktoratet for naturforvaltning er en viktig (hensynskrevende) naturtype. I bunnen av elvekløfta forekommer det også små arealer av storbregne- og høgstaudemark. Sige vann fra ovenforliggende terreng vil etter NVEs vurdering ikke bli endret av utbyggingen slik at forekomstene av gråor-/heggeskog og bergvegetasjon for øvrig blir neppe særlig påvirket.

Etter NVEs syn kan redusert vannføring i Gorsajohka føre til at mose- og lavfloraen, som ikke er undersøkt, endres mot mindre fuktighetskrevende arter i og nær elveleiet. Fraføring av vann i Gorsajohka vil også redusere fossespruten lokalt slik at forekomstene av de mest fuktighetskrevende staudeartene blir mindre. Minstevannføring vil ikke kunne avbøte forholdene i særlig grad for disse artssammfunnene.

Ved det planlagte inntaket på fjellplatået består vegetasjonen av spredt og triviell bjørk, lav og lyng. Inntaksdammen og bassenget vil demme ned noe areal, men virkningen blir ellers ubetydelig. Legging av rørgate i nedre av traseen vurderes av NVE ikke å medføre konsekvenser for biologisk mangfold dersom man tar hensyn til forekomstene av den hensynskrevende naturtypen gråor-/heggeskog under eventuell detaljplanlegging. Naturlig revegetering, eventuelt med tilsåing med stedegne frøarter, av midlertidige anleggsområder vil etter hvert dempe de negative effektene.

Rapporten fra undersøkelsen av biologisk mangfold omtaler at det er flere lokaliteter for havørn mellom Manndalen og Nordnes, men at tiltaket ikke berører disse. Fylkesmannen minner i sin uttalelse også om at havørn er registrert i området. Havørn (LC) var tidligere rødlistet, men er nå erklært livskraftig og tatt ut av rødlista.

Nedbørfeltet til Gorsajohka er i følge søknaden oppvekstområde for li- og fjellrype samt storfugl. Gråor-/heggeskog er ofte en rik biotop for spurvefugler med potensial for hulerugere. Søker forventer at området blir lite berørt av tiltaket. Kommunen uttaler at nedbørfeltet brukes til småviltjakt, men NVE antar at forekomsten av vilt er liten i den bratte fjellskråningen. Etter NVEs syn kan det bli forstyrrelser på fugl og vilt i anleggstiden dersom det blir gitt konsesjon. Når kraftverket kommer i drift, forventes det ingen negative virkninger for faunaen der hvor rørgata er nedgravd og etterhvert vokser til.

Landskap

Fylkesmannen uttaler at fossefallene blir sterkt redusert og at rørgata i det bratte fjellpartiet vil bli godt synlig fra sjøen. Reidulf Larsen mener på vegne av flere oppsittere fra Storslett at det å fjerne fossene vil ødelegge landskapet. Hele utbyggingsstrekningen er godt synlig fra Olderdalen på motsatt side av Kåfjorden. NVE er av den oppfatning at redusert vannføring i elva vil svekke noe av inntrykket av

fossene i fjellsiden, særlig på øvre halvdel av utbyggingsstrekningen, som også delvis er synlig fra E6. Det må være en viss vannføring i Gorsajohka for at den skal framstå som et markert landskapselement fra en avstand på 4-5 km i luftlinje fra Olderdalen. Slipp av tilstrekkelig minstevannføring vil sammen med tidvise og betydelige overløp ved inntaket bevare noe av inntryksstyrken av fossene om våren og sommeren.

Inntaksdam, rørgate, kraftstasjon og atkomstvei til stasjonen vil skape sår i terrenget som delvis kan avbøtes. Boltet tilløpsrør i fjellsiden vil være permanent synlig, men ved å velge passende farge på rør og fester kan dette kamufleres og dempe inntrykket noe. NVE har bedt søker vurdere å legge vannveien i tunnel fremfor åpen rørgate i den øvre synlige delen av rørtraseen, men han mener at prosjektet vil ha for lav produksjon og inntekt til å bære ekstrakostnadene med tunnel, noe NVE sier seg enig i.

I det reduserte alternativet skal inntaket bygges veiløst. Nødvendig tilsyn med inntaksdammen kan skje med helikopter, med firehjuling via den gamle anleggsvegen opp til fjellplatået. Det vil da etableres et kjørespor som kan holdes stengt for alminnelig ferdsel. Om vinteren vil snøscooter være aktuelt.

NVE vurderer også det reduserte alternativet til å være noe konfliktfylt i forhold til landskapsverdier på utbyggingsstrekningen, men med lokal tilpasning og god terrengmessig utforming vil inngrepene være akseptable. Naturlig revegetering og eventuelt tilplanting med stedegne arter av midlertidige anleggssteder vil avbøte ulempene og dempe synsintrykket av inntaksområdet og rørtraseen etter noen år.

Kulturminner

Sametinget/Sámediggi har påvist tre automatisk fredete kulturminner på det ytterste bergplatået før vannfallet. Et skyteskjul/cila (lokalitet 111021), en kjøttgjemme/borri (lokalitet 111039) og en offerstein/sieidi (lokalitet 111040). I tillegg ble det registrert et reingjerde/gieddi ved en reindriftssamisk teltboplass/árran som er yngre enn 100 år og ikke automatisk fredet. Disse var ikke kjent tidligere og er nå lagt inn i databasen "Askeladden". Sametinget mener at den reduserte utbyggingen ikke vil berøre de automatisk fredete kulturminnene, men det vises til kulturminneloven §§ 3, 4, 6 og 8.

Uten overføring av Bjørkelva og bygging av vei til inntaket vil inngrepene på platået og risikoen for å berøre de automatisk fredete kulturminnene etter NVEs syn bli betydelig redusert. Inntaket planlegges med en fire meter høy dam på kote 365. Skyteskjulet ligger i kanten av elvesletta på nordsiden av Gorsajohka på kote 380 og blir ikke bli neddemt dersom det gis konsesjon til kraftverket. Inntaksmagasinet kommer ikke i berøring med vernesonen på fem meter rundt kulturminnets ytre kant, jf. kulturminneloven §§ 3 og 6. Bassenget og dammen vil heller ikke komme i konflikt med kjøttgjemmen eller vernesonen rundt dette kulturminnet som ligger i et nordøstvendt søkk 80-100 m sydøst for damstedet. Det må likevel utvises forsiktighet under anleggsarbeidet slik at disse kulturminnene ikke forringes. Offersteinen ligger ca. 700 m sydøst for damstedet og er utenfor tiltaksområdet når det ikke skal bygges vei til inntaket. Reingjerdet ligger midt i traseen til den gamle anleggsvegen opp til antennemasta på Joppolbakkan. Teltboplassen er avskrevet som kulturminne.

Landbruk

Kommunen opplyser at rørgatetrasé, kanal og øvrige inngrep ikke vil berøre landbruksinteresser. Noe skog må hogges i nedre del av rørtraseen, men etter tilplanting eller naturlig revevegetering vil virkningene gradvis dempes selv om det vil ta lang tid i det arktiske klimaet.

Vannkvalitet, vannforsynings- og resipientinteresser

Det forventes ingen endring i vannkvalitet etter en eventuell utbygging, men det kan bli noe tilslamming av vannet i elva under anleggsperioden. Gorsajohka brukes ikke til vannforsyning eller som resipient slik at disse tema ikke berøres.

Brukerinteresser

Kommunen opplyser i sin høringsuttalelse at nedbørfeltet brukes som friluftsområde til rekreasjon og småviltjakt av lokalbefolkningen. NVE vurderer at tiltaket har beskjedne negative virkninger for friluftsliv da inngrepene på fjellplatået er begrenset til bygging av inntak, neddemming av et lite areal og utføring av tilløpsrør i elvekløfta ved kanten av platået.

Bygging av kraftstasjon nedenfor E6 vil komme nær en gapahuk av laftet tømmer med benker og bord ved fjorden som er til bruk for allmennheten. I gapahuken er det slått opp informasjon om naturen i området. Ved å bruke støydempende byggematerialer og lydfeller i utløp og ventilasjonsåpninger vil støy fra kraftstasjonen etter NVEs vurdering holde seg innenfor retningslinjer fastsatt for rekreasjonsområder. Plassering av stasjonen og støydemping er forhold som NVE vil påse gjennom godkjenning av en eventuell detaljplan. Trafikk på E6 og lyd fra nærliggende oppdrettsanlegg i sjøen høres godt i området i dag.

Samiske interesser

Disse er i hovedsak knyttet til kulturminner og reindrift. Begge tema er behandlet i egne avsnitt.

Reindrift

Det har vært sluttbefaring av prosjektet uten at Helligskogen reinbeitedistrikt eller reindriftsforvaltningen var representert. Distriktet er sterkt i mot utbyggingen og hevder at de endringer som er gjort i det reduserte prosjektet vil ha marginal betydning for reindriften. NVE har avholdt et eget møte med reinbeitedistriktene i Vest-Finnmark og Troms i Kautokeino 03.03.2009 der flere småkraftprosjekter ble behandlet. Representanter for Helligskogen reinbeitedistrikt opplyste at dette er et helårsdistrikt der reinens trekkmonster varierer fra år til år og med årstiden. Flokken er todelt i en østre og en vestre flokk. I hovedsak trekker de i en stor sirkel innenfor distriktet. Om sommeren oppholder reinen seg nord i distriktet når det er mygg og varmt. Kalvemerking skjer i juli med en oppsamlingsrunde i september. I dårlige år har distriktet mangel på beiteområde. Slike forhold kan inntreffe når det vinterstid faller regn nær kysten som fryser til et islag på bakken.

Distriktet hevder at inntaksdammen kan være problematisk pga. manglende islegging og snødekke og at inngjerding ikke vil ha virkning pga. snøfokk. Tilløpsrør i dagen i den bratteste delen av fjellsiden og nedgravd tilløpsrør med jord oppå ellers i rørtraseen vil ikke være problematisk for reindriften. I juni og juli er anleggsaktivitet på fjellplatået ikke akseptabelt, ettersom simler med kalver oppholder seg i området på denne tiden.

Prosjektet er redusert ved at inntak i Gorsajohka bygges veiløst og overføring av Bjørkelva utelates. Dette medfører at en unngår å bygge og tilbakeføre to anleggsveier med samlet lengde på 500 m, grave en 200 m lang overføringskanal og etablere inntak i Bjørkelva ved kote 406 på fjellplataet. Etter NVEs oppfatning er dette av vesentlig betydning for å redusere inngrepene og omfanget av arbeidet som kan gi forstyrrelser for reindriften.

Inntaket i Gorsajohka planlegges bygd med en fire meter høy dam på kote 365 helt ytterst mot kanten av fjellplataet. Neddemt areal vil bli beskjedent og begrenset til elvekløfta. Da det ikke tillates start- og stoppkjøring ved en eventuell konsesjon, vil det legges seg et isdekke på bassenget om høsten eller tidlig vinter når temperaturen synker og tilsiget minker slik at kraftverket må stanse. Snødrift vil normalt fylle kløfta og dekke isflaten med snø. Problemer med dårlig is kan oppstå ved mildvær og regn vinterstid slik at tilsiget øker og kraftverket starter etter en lengre periode med driftsstans. Ved å sette opp et solid "reingjerde" ved inntaksdammen og rundt planlagt neddemt areal i samråd med siidaen som har rein i området, vil slike situasjoner etter vårt syn ikke forårsake nevneverdig skader for reindriften. Etablering av sikringstiltak ved inntaksdammen er etter vårt syn mulig å løse innenfor utarbeidelsen av detaljplaner for anlegget der også reinbeitedistriktet kan involveres.

NVE forutsetter også at anleggsarbeidet tilpasses reindriften slik at forstyrrelser av simler og kalver unngås i perioden som de oppholder seg i nærheten av tiltaksområdet. Dette kan NVE påse ved godkjenning av en eventuell detaljplan. Dersom kraftverket likevel skulle vise seg å påføre næringen økonomiske tap, kan dette søkes kompensert gjennom en minnelig avtale mellom partene. Dette forholdet er av privatrettslig art og NVE uvedkommende.

Tiltaket faller ikke innefor plan- og bygningslovens forskrift om konsekvensutredning. Slik planen nå foreligger og med krav om involvering av reinbeitedistriktet i utforming av detaljplaner ved en eventuell konsesjon, mener NVE at tiltakets virkninger for reindriftsnæringen er akseptable.

Samfunnsmessige virkninger

Tiltaket vil gi ca. 3 GWh per år i fornybar energi etter det reduserte alternativet og styrke næringsgrunnlaget lokalt. Kraftproduksjonen vil gi skatteinntekter til kommunen.

Oppsittere på Storslett i Olderdalen på motsatt side av Kåfjorden er i mot utbygging og hevder at grunnlaget for bærekraftig utvikling av kultur- og naturbaserte næringer fjernes. NVE kan ikke se at redusert vannføring i Gorsajohka vil gi så store negative virkninger som oppsitterne påstår dersom det gis konsesjon med vilkår som tar hensyn til landskapet og andre miljømessige forhold. Riktignok vil landskapet bli noe forringet av en utbygging, men nye næringsaktiviteter kan planlegges og gjennomføres slik at virkningene av kraftverket ikke utelukker annen ny verdiskapning i området.

Konsekvenser av kraftlinjer

Kraftstasjonen vil bli knyttet til 22 kV-nettet med 2 km lang jordkabel som skal graves ned langs E6. NVE vurderer at kabelen ikke vil medføre ulemper for allmenne interesser, reindrift eller annen næringsvirksomhet, men Statens vegvesen må gi tillatelse til nærføringen. Etablering av en slik jordkabel kan gjøres innenfor områdekonsesjonen til det lokale nettselskapet og følge saksgangen for slike anlegg.

Sumvirkninger

Det er ikke utarbeidet regional plan for små vannkraftverk i Troms fylke. Retningslinjene som Olje- og energidepartementet har gitt til bruk for utarbeidelse av slike planer ligger likevel til grunn for

NVEs behandling av konsesjonsøknader om slike kraftverk. NVE forsøker i størst mulig grad å behandle nærliggende søknader som er noenlunde sammenfallende i tid parallelt, for å fange opp mulige sumvirkninger. For Gorsajohka kraftverk vil dette hovedsaklig være knyttet til reindrift. Det er også planer for seks prosjekter på nordsiden av Kåfjorden og innover Kåfjorddalen der NVE har bedt søkerne utrede virkningene samlet for reindriften innenfor Cohkolat ja Birtavárri reinbeitedistrikt.

Det foreligger flere søknader om småkraftverk i Helligskogen reinbeitedistrikt. I tillegg til Gorsajohka kraftverk er det søkt om utbygging av Storelva (Elsneselva), Bentsjordelva og Larsbergelva langs østsiden av Storfjorden. For disse prosjektene foreligger det utbyggingsalternativer som reduserer konfliktene med allmenne interesser og reindrift i forhold til opprinnelige planer. I Kitdalen foreligger det planer for Norddal kraftverk og Øvre Norddal kraftverk hvor virkningene for reindriften er under utredning. Alle fem prosjektene er befart av NVE og befinner seg i sluttfasen av konsesjonsbehandlingen. Søknad om bygging av Rovejohka kraftverk i Skibotnelva er ennå ikke tatt til behandling. Bergselva kraftverk har nylig fått konsesjon, men Bergsdalen brukes ikke i reindriften. Det er tidligere bygget to kraftverk, Skibotn og Lavkajákka i Skibotnelva og ett innerst i Kåfjorddalen, Guolasjåkka kraftverk.

Manndalselva er nabovassdrag til Gorsajohka og det eneste som er vernet av vassdragene innenfor reinbeitedistriktet. Prosjektet Bievlajavrre er med i Samlet Plan for vassdrag. NVEs ressurskartlegging viser at det kan være potensial for flere småkraftverk enn de som er nevnt innenfor reinbeitedistriktet. Slik NVE ser det kan småkraftverk ha enkelte virkninger i tiltaksområdet. Det vil vanligvis bli noen forstyrrelser i anleggsfasen, men dette er forhold som i stor grad kan avbøtes dersom det er god dialog mellom utbygger og reindriftsnæringen slik at anleggsperioden kan tilpasses reindriftens behov. Videre kan etablering av vei og inntak enkelte ganger påvirke arealbruk og trekk-/flyttleier. Dessuten kan inntaksmagasin i enkelte tilfeller ha usikker is. Dette er forhold som NVE vurderer i den enkelte sak. Dersom vi mener at virkninger er av for stor ulempe, kan søknaden avslås.

Et eventuelt økonomisk tap eller utgifter reindriftsnæringen får som direkte følge av anleggsarbeidet kan søkes erstattet gjennom en privatrettslig overenskomst. Reinbeitedistriktets bruk av areal har for øvrig et ekspropriasjonsrettslig vern, og bruk av dette vil kreve at det oppnås avtale eller at det eventuelt gis samtykke til ekspropriasjon av rettigheter.

Ved ferdig utbygde småkraftverk er det i hovedsak inntaksdammen og atkomstvei til denne som kan skape problemer for reindriften. Dersom inntaket bygges veiløst og inntaksdammen legges slik at den ikke er til hinder for reinens ferdsel i området, vil de fleste småkraftprosjekter kunne tilpasses reindriften. Rørtraseen må da legges slik at den ikke skaper hindringer i terrenget, og den må revegeteres. Selve kraftstasjonen og kraftlinjen ligger ofte i nærheten av annen infrastruktur og er således ikke i konflikt med reindriftsnæringens interesser. Der kraftstasjonen og linjefremføring er planlagt i eller i nærhet til trekk- eller flyttleier, må det samarbeides med reindriftsnæringen om anleggsvirksomheten, og det må unngås at kraftstasjonen blir plassert i slike områder på en slik måte at disse interessene skades utilbørlig.

Oppsummering

Kraftverket får en installert effekt på 1,05 MW, og midlere årsproduksjonen blir ca. 3 GWh. NVE mener at fordelene ved den reduserte utbyggingen er at den gir en viss økning i ny, fornybar energi og økt næringsutvikling, samt inntekter til grunneier og søker. Den vil også gi noe økte skatteinntekter til Kåfjord kommune. De største ulempene ved tiltaket er etter NVEs syn at det kan forstyrre simler og kalver på vår- og sommerbeite og at fraføring av vann i Gorsajohka vil redusere noe av opplevelsen av elva som et landskapselement.

Uten overføring av Bjørkelva og bygging av atkomstvei til inntaket reduseres ulemper for reindrift og risiko for forringelse av kulturminner. Anleggsarbeidet kan ta hensyn til reindriften ved at aktivitet unngås i den tiden som simler med kalv oppholder seg i området og at det gjøres sikringstiltak ved inntaksdammen dersom dette ansees nødvendig. Tilløpsrør boltet til fjellsiden i den øvre, bratte del av rørtraseen vil være synlig mens nedre del av vannveien kan graves ned uten unødige store skjæringer og fyllinger. Plassering av kraftstasjonen nedenfor E6 forenkler atkomsten. Avbøtende tiltak ved en eventuell konsesjon vil være å gjerde inn inntaksområdet dersom det anses nødvendig, kamuflere tilløpsrøret i fjellsiden, støydempe kraftstasjonen, slippe en sesongtilpasset minstevannføring av hensyn til landskap og biologisk mangfold, samt tilrettelegge for naturlig revegetering eller tilplanting av midlertidige anleggssteder med stedeegne arter.

Nødvendig tilsyn med inntaksdammen kan skje med helikopter, til fots, med firehjuling eller snøscooter langs den gamle anleggsveien opp til fjellplatået og eksisterende kjørespor derfra, men det må tas hensyn til samiske kulturminner langs vei-/sportraseen og rein som oppholder seg i området.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av de reduserte utbyggingsplanene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Wilmar Johnsen tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Gorsajohka kraftverk. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Dette vedtaket gjelder kun tillatelse etter vannressursloven.

Forholdet til energiloven

Det er også søkt om tillatelse etter energiloven til installasjon av elektriske høyspentanlegg og legging av en 2 km lang 22 kV jordkabel fram til eksisterende linjenett på Samuelsberg. Nord Troms Kraftlag AS, som nylig har skiftet navn til Ymber AS, har som netteier og områdekonsesjonær i brev av 11.01.2006 etter nærmere avtale sagt seg villig til å påta seg driftsansvar for høyspentanlegget. Det forutsettes at utførelse og tilknytningsvilkår er i samsvar med kraftlagets retningslinjer og at partene blir enige om de kommersielle vilkårene. Søker skriver i brev av 29.11.2007 at Nord Troms Kraftlag AS med stor sannsynlighet vil bli hovedsamarbeidspartner i utbyggingen.

Virkningene av linjetilknytningen inngår i NVEs helhetsvurdering av planene, men er ikke avgjørende for konsesjonsbehandlingen. Tiltakshaver er selv ansvarlig for at avtale om nettilknytning er på plass før byggestart. Vi finner det ikke nødvendig med en egen anleggskonsesjon etter energiloven for høyspenttilknytning til 22 kV nett. Nødvendige høyspentanlegg, inkludert transformering, kan bygges i medhold av nettselskapets områdekonsesjon.

Grunnet noe usikkerhet på om det er ledig kapasitet på alle nettnivåer vil ikke NVE godkjenne detaljplanen før dette er dokumentert. Slik dokumentasjon må foreligge samtidig med innsending av detaljplaner for godkjennelse, jf. konsesjonsvilkårenes post 4.

Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven**Post 1: Vannslipp**

Følgende data for vannføring og slukeevne er lagt til grunn for NVEs vurdering av minstevannføring:

Middelvannføring	m ³ /s	208
Alminnelig lavvannføring	l/s	20
5-persentil sommer	l/s	30
5-persentil vinter	l/s	10
Største slukeevne	l/s	400
Minste slukeevne	l/s	20

Søker har foreslått at det ikke skal slippes minstevannføring. Fylkeskommunen ber om at landskapsestetikk legges til grunn når synlige elver med markerte fossefall som Gorsajohka får sterkt redusert vannføring etter utbygging. Oppsitterne på Storslett mener at landskapet ødelegges når elva tas bort, og de opplyser at elva brukes som værtegn.

NVE er av den oppfatning at Gorsajohka (Fosselva) er et landskapselement slik at det må slippes minstevannføring av landskapsmessige hensyn. Vannføringen må være såpass høy at fossene sees tydelig fra litt avstand også når det ikke er stort overløp sommerstid. NVE mener at en minstevannføring på 50 l/s om sommeren vil være tilstrekkelig. En slik vannføring vil også sikre at fuktighetskrevende planter i og nær elveleiet i bekkekløfta får tilført nok fuktighet. Resten av året er NVE av den oppfatning at en mindre vannføring vil ivareta det biologiske mangfoldet i tilstrekkelig grad. Lokaltilsiget fra det bratte og smale restfeltet nedenfor inntaket er beskjedent, men kan gi en liten, naturlig sesongmessig variasjon.

NVE mener derfor at det må slippes en minstevannføring på 50 l/s om sommeren. Sammen med et relativt stort overløp ved inntaket og et lite bidrag fra restfeltet vil vannslippet ivareta elva som landskapselement og habitat for vanntilknyttede organismer. Sommerperioden er satt til 1. juni – 30. september da snøsmeltingen kan begynne seint i nedbørfeltet. Resten av året skal det slippes 10 l/s.

Totalt vil dette kravet til minstevannføring gi en produksjon på ca. 3,0 GWh i et midlere år.

Ved inntaksdammen skal det etableres måleanordning for registrering av minstevannføring. Dataene skal forelegges NVE på forespørsel. Den tekniske løsningen for dokumentasjon av slipp av minstevannføringen ivaretas gjennom godkjenning av detaljplanen.

NVE presiserer at start-/stoppkjøring av kraftverket ikke skal forekomme. Driften av kraftverket må være slik at kjøringen blir mest mulig jevn, og med myke overganger.

Dersom tilsiget er mindre enn minstevannføringskravet, skal hele tilsiget slippes forbi.

Post 4: Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.

NVE vil ikke godkjenne detaljplaner før det foreligger dokumentasjon på at det er ledig nettkapasitet på alle nivåer. Detaljerte planer skal forelegges NVEs regionkontor i Narvik og godkjennes av NVE før arbeidet settes i gang. Detaljer i prosjektet, som utforming av inntaket, støydempning og miljøtilpasning av kraftstasjonen med mer, ligger under denne post.

Inntaket skal bygges uten etablering av vei. Endelig plassering og utforming av kraftstasjonen må komme fram i detaljplanene. Rørgaten skal graves ned der det finnes tilstrekkelig med løsmasser dersom NVE ikke godkjenner annet av miljømessige hensyn. Utbygger må legge stor vekt på at rørgatetraseen blir så lite synlig som mulig etter at anlegget er ferdig.

Eventuelle terrengskader som følge av transport skal utbedres så raskt som mulig.

Vi viser også til merknadene i vilkårenes post 6 nedenfor, om kulturminner. Sametinget skal involveres i planlegging av anlegget og gis anledning til å komme med innspill til planen.

Reinbeitedistriktet skal involveres i planlegging av anlegget og gis anledning til å komme med innspill til planen og eventuelle begrensninger i tidspunkt for anleggsaktivitet.

Det skal tas hensyn i anleggsfasen ved påvisning av hekkende rovfugl. Tidsrom avklares som del av detaljplangodkjenningen.

Post 5: Naturforvaltning

Vilkår for naturforvaltning tas med i konsesjonen selv om det i dag synes lite aktuelt å pålegge ytterligere avbøtende tiltak. Eventuelle pålegg i medhold av dette vilkåret må være relatert til skader forårsaket av tiltaket og stå i rimelig forhold til tiltakets størrelse og virkninger.

Post 6: Automatisk fredete kulturminner

Merknadene fra fylkeskommunen og Sametinget kommer inn under dette vilkåret. Sametinget mener at den reduserte utbyggingen ikke vil berøre de påviste, automatisk fredete kulturminnene, men det vises til kulturminneloven (kml.) §§ 3, 4 og 6. Sametinget opplyser at det kan søkes om særskilt tillatelse til inngrep i automatisk fredete kulturminner, jf. kml. § 58, 1. ledd. NVE minner videre om den generelle aktsomhetsplikten med krav om varslings av aktuelle instanser dersom det støtes på kulturminner i byggefasen, jf. kml. § 8, 2. ledd (jf. vilkårenes pkt. 3).

Post 8: Terskler m.v.

Dette vilkåret gir hjemmel til å pålegge konsesjonær å etablere terskler eller gjennomføre andre biotopjusterende tiltak dersom dette skulle vise seg å være nødvendig.

Andre merknader

Forholdet til plan- og bygningsloven

”Forskrift om saksbehandling og kontroll i byggesaker” gir saker som er underlagt konsesjonsbehandling etter vannressursloven fritak for byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven. Dette forutsetter at tiltaket ikke er i strid med kommuneplanens arealdel eller gjeldende reguleringsplaner. Forholdet til plan- og bygningsloven må avklares med kommunen før tiltaket kan iverksettes.

Forholdet til forurensningsloven

Det er søkt etter forurensningsloven om tillatelse til å gjennomføre tiltaket. Det må søkes fylkesmannen om nødvendig avklaring etter forurensningsloven i anleggs- og driftsfasen. NVE har ikke myndighet til å gi vilkår etter forurensningsloven.

Forholdet til vegloven

Staten vegvesen krever i sin uttalelse til søknaden at det foreligger en godkjent reguleringsplan før avkjøring til kraftstasjonen fra E6 kan tillates. NVE opplyser at det etter den nye plan- og bygningsloven ikke kan kreves at søker skal utarbeide reguleringsplan ved etablering av nye energianlegg som gis konsesjon etter vannressursloven, men at dette kan gjøres av kommunen dersom det foreligger behov for en slik plan.

Statens vegvesen har seinere i brev til søkers samarbeidspartner Nord Troms Kraftlag AS (Ymber AS) opplyst at det vil bli gitt dispensasjon fra byggegrensen på 50 m fra E6 for plassering av kraftstasjonen og tillatelse til kryssing med tilløpsrør. Når Nord Troms Kraftlag AS har fått avklart gjennomførbarheten av prosjektet med andre etater, vil vegvesenet komme tilbake til krav til utførelsen av prosjektet og endelige tillatelser. NVE forholder seg til at plassering av kraftstasjonen og atkomstvei fra E6 må være avklart mellom partene før detaljplanen vil bli godkjent.

Forholdet til forvaltningsloven og folkeretten

Advokat Geir Haugen representerer flere reinbeitedistrikt i forhold til privatrettslige spørsmål. Han har gjort seg noen betraktninger rundt forvaltningsloven § 17 og folkeretten (NOU 1997:5). Det finnes ikke særlig rettspraksis på folkeretten, men sivilombudsmannen i Finnmark har kommet med en uttalelse i sak 2008/961 som gjelder klage på gitt konsesjon til gruvedrift i Finnmark.

Sivilombudsmannen hevder at konsekvensene for reindriftsinteressene i området ikke er tilstrekkelig belyst i forhold til at det foreligger en skjerpet utredningsplikt i saker der folkerettslige spørsmål er involvert. Haugen hevder at retningslinjene for konsekvensutredning egner seg dårlig for reindriften. Metoden splitter opp inngrepene og tillegger hvert av dem liten verdi. Dette gir et galt inntrykk av de samlede konsekvensene for reindriften.

NVE viser til at prosjektet ligger under grensen for kravet om konsekvensutredninger. Bygging av inntak i elvekløfta på kanten av fjellplatået er såpass lite at det etter vår oppfatning ikke vil komme i særlig konflikt med reindriften dersom utbyggingen detaljplanlegges sammen med siidaen som har rein i området. Med de foreliggende planer, høring, befarung og møter med reinbeitedistriktet mener NVE at beslutningsunderlaget er tilfredsstillende.

Privatrettslige forhold

Forholdet mellom reindriftsnæringen og tiltakshaver anses som privatrettslig dersom tiltaket kan få direkte virkning på næringen i form av inntektstap. Det er ikke søkt om ekspropriasjon av noen rettigheter i forbindelse med tiltaket, og det må derfor være nødvendig avklaring mellom partene.